

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
28 серпня 2020 року,
Протокол № 1

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ І.Б. Ковтун

(підпис)

28 серпня 2020 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Механізм реалізації права власності на землю»
для підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

м. Хмельницький
2020р.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	2
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	9
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	9
	4.2. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять	–	10
	4.3. Завдання для самостійної роботи студентів	–	10
	4.4. Індивідуальні завдання	–	11
5.	Методи навчання та контролю	–	12
6.	Схема нарахування балів	–	11
7.	Рекомендована література	–	12
	7.1. Основна література	–	12
	7.2. Допоміжна література	–	14
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	16

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань – **08 Право**
2. Код і назва спеціальності – **081 Право**
3. Назва спеціалізації – **-**
4. Назва дисципліни – **Механізм реалізації права власності на землю**
5. Тип дисципліни – **вибіркова**
6. Код дисципліни – **-**
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна – **третій**
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається – **доктор філософії**
9. Курс / рік навчання – **другий**
10. Семестр – **другий**
11. Обсяг вивчення дисципліни:
  - 1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин) – **4/ 120**
  - 2) денна форма навчання:
    - аудиторні заняття (годин) – **20**
    - % від загального обсягу – **17**
    - лекційні заняття (годин) – **12**
    - % від обсягу аудиторних годин – **60**
    - семінарські заняття (годин) – **8**
    - % від обсягу аудиторних годин – **40**

- самостійна робота (годин) – 100
 % від загального обсягу – 83
 тижневих годин:
 аудиторних занять – 2
 самостійної роботи – 10
 3) заочна форма навчання:
 аудиторні заняття (годин) – 20
 % від загального обсягу – 17
 лекційні заняття (годин) – 12
 % від обсягу аудиторних – 60
 годин
 семінарські заняття (годин) – 8
 % від обсягу аудиторних – 40
 годин
 самостійна робота (годин) – 100
 % від загального обсягу – 83
 тижневих годин:
 аудиторних занять – 2
 самостійної роботи – 10
12. Форма семестрового контролю – екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:
- 1) попередні дисципліни – ОК 2. Тлумачення нормативно-правових актів;
- 2) супутні дисципліни – ВК 1. Теоретичні засади правового регулювання цивільних відносин;
- 3) наступні дисципліни – ВК 19. Правові механізми реалізації державної екологічної політики
14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

PH-8	Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в земельному праві
PH-9	Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у земельному праві
PH-10	Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки

	правового резулювання
РН-11	Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій
РН-12	Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності
РН-13	Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення
РН-14	Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів
РН-15	Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією
РН-16	Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.

Проблеми правового забезпечення земельної реформи в Україні

Правові передумови реформування земельних відносин в Україні. Основні напрями земельної реформи; правовий механізм її здійснення.

Вдосконалення земельного законодавства в умовах реформування земельних правовідносин.

Проблеми співвідношення земельної та аграрної реформи.

Проблеми правового регулювання земельної реформи. Основні етапи здійснення земельної реформи в Україні, їх особливості і специфіка правового забезпечення. Специфіка реформування земельних відносин у сфері сільськогосподарського виробництва.

Правові проблеми подальшого реформування земельних відносин в Україні.

Тема 2.

Форми права власності на землю в Україні

Право власності на землю українського народу. Земля як об'єкт права власності. Поняття та юридичні ознаки земельної ділянки.

Поняття та основні ознаки права власності на землю. Особливості права власності на землю. Зміст права власності на землю.

Форми права власності на землю. Еволюція форм права власності на землю в Україні.

Суб'єкти, об'єкти, зміст права власності на землю.

Право державної власності на землю: суб'єкти, об'єкти, зміст. Землі державної власності, що не можуть передаватися у комунальну та приватну власність.

Право власності на землю іноземних держав.

Право комунальної власності на землю: суб'єкти, об'єкти, зміст. Особливості реалізації права власності на землю територіальними громадами.

Право приватної власності на землю: суб'єкти, об'єкти, зміст. Юридичні та фізичні особи як суб'єкти права власності на землю.

Спільна власність на землю.

Права та обов'язки власників земельних ділянок.

Тема 3. Проблеми трансформації права власності на землю в Україні

Еволюція форм права власності на землю в Україні.

Проблема існування колективної власності на землю.

Трансформація колективної власності на землю.

Проблеми розмежування земель державної та комунальної власності.

Проблеми вдосконалення інституту права власності на землю в Україні.

Тема 4.

Основні правові форми набуття права власності на землю

Поняття та загальна характеристика правових форм набуття права власності на землю. Адміністративно-правові та цивільно-правові форми набуття права власності на землю.

Поняття та юридичні підстави приватизації земель за діючим законодавством.

Загальна характеристика законодавства України у сфері приватизації земель. Співвідношення правового забезпечення приватизації землі та приватизації майна.

Суб'єкти приватизації земель. Норми безоплатної передачі земельних ділянок громадянами.

Розмежування приватизації земель та інших правових форм набуття права власності на землю.

Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод. Купівля-продаж та дарування земельних ділянок як правові форми набуття права власності на землю.

Продаж земельних ділянок державної та комунальної власності.

Тема 5. Проблеми правового регулювання розподілу та перерозподілу земель

Загальна характеристика провадження щодо розподілу та перерозподілу земель: поняття, мета та завдання. Види проваджень щодо розподілу та перерозподілу земель.

Провадження щодо передачі земельних ділянок державної і комунальної власності у власність: правові підстави та основні стадії. Види проваджень (правових форм) передачі земельних ділянок державної та комунальної власності.

Подання заяви (клопотання) про передачу земельної ділянки, її зміст та додатки. Порядок та строки розгляду заяви (клопотання).

Замовлення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. Зміст проекту відведення земельної ділянки та його юридичне значення. Порядок погодження проекту відведення земельної ділянки.

Прийняття рішення про надання земельної ділянки. Відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості), видача та реєстрація державного акта.

Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування (набувальна давність).

Набуття права власності на землю шляхом виділення в натурі належного їм земельного паю. Поняття та порядок паювання земель. Правова природа земельного паю.

Особливості передачі земельних ділянок державної та комунальної власності для будівельних і розвідувальних робіт.

Особливості продажу земельних ділянок державної та комунальної власності, в тому числі на конкурентних засадах.

Тема 6. Проблеми правового регулювання припинення права власності на землю

Юридичні підстави припинення права власності на землю в Україні, їх особливості для різних суб'єктів.

Провадження щодо припинення прав на землю: умови, підстави та види. Добровільне та примусове припинення прав на землю. Співвідношення процедури припинення права власності та користування на земельні ділянки з процедурою передачі земельних ділянок та процедурою зміни їх цільового призначення.

Основні стадії вилучення (викупу) земельних ділянок та його наслідки.

Юридичні форми захисту права власності на землю. Гарантії права власності на землю.

Тема 7.

Проблеми реалізації похідних прав на землю. Поняття та гарантії реалізації права загального землекористування громадян

Проблеми трансформації права постійного користування земельними ділянками. Права та обов'язки землекористувачів. Порядок надання у постійне користування земельних ділянок юридичним особам.

Проблеми правового регулювання емфітевзису та суперфіцію. Право земельного сервітуту. Види права земельного сервітуту. Порядок встановлення земельних сервітутів.

Добросусідство. Зміст добросусідства. Проблеми визначення спільних меж. Спільне використання межових споруд.

Проблеми укладення договору оренди землі.

Предмет, сторони та зміст договору оренди земельної ділянки. Суборенда земельної ділянки. Права третіх осіб на орендовану земельну ділянку.

Форма та порядок державної реєстрації договору оренди землі. Термін договору оренди землі.

Права та обов'язки орендодавців та орендарів. Захист прав орендаря та орендодавця.

Орендна плата за землю та форми орендної плати. Зміна орендної плати. Зміна, припинення, розірвання та поновлення договору оренди землі.

Відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за договором оренди землі.

Тема 8.

Правові форми обмеження реалізації земельних прав

Поняття обмеження прав на землю. Суспільні інтереси та права власників земельної ділянки.

Підстави обмеження прав на земельну ділянку. Правові форми обмеження земельних прав.

Охоронні зони. Зони санітарної охорони. Санітарно-захисні зони. Зони особливого режиму використання земель.

Тема 9.

Актуальні проблеми захисту права власності на землю

Основні способи захисту права власності на землю.

Проблеми підвідомчості земельних спорів. Підсудність земельних спорів. Розгляд земельних спорів в адміністративних судах.

Процедура вирішення земельних спорів органами державної влади та місцевого самоврядування.

Земельно-процесуальні норми та земельно-процесуальні відносини.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Правове забезпечення реформування відносин власності на землю в Україні	16	2	2	-	-	12	16	2	2	-	-	12
2.	Право власності на землю в Україні в сучасних умовах	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
3.	Проблеми трансформації права власності на землю в Україні	14	2	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
4.	Основні правові форми набуття права власності на землю	16	2	2	-	-	12	16	2	2	-	-	12
5.	Проблеми правового регулювання розподілу та перерозподілу земель	14	-	-	-	-	14	14	-	-	-	-	14
6.	Проблеми правового регулювання припинення права власності на землю	16	2	-	-	-	14	16	2	-	-	-	14
7.	Проблеми реалізації похідних прав на землю. Поняття та гарантії реалізації права загального землекористування громадян	14	2	-	-	-	12	14	2	-	-	-	12
8.	Правові форми обмеження реалізації земельних прав	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8

9.	Актуальні проблеми захисту права власності на землю	8					8	8					8
Всього годин :		120	12	8	-	-	100	120	12	8	-	-	100

4.2. Темі семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва і теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Правове забезпечення реформування відносин власності на землю в Україні		2
2.	Право власності на землю в Україні в сучасних умовах		2
3.	Проблеми трансформації права власності на землю в Україні		2
4.	Основні правові форми набуття права власності на землю		2
Всього годин :			8

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують завдання для самостійної роботи. Темі таких завдань, а також методичні рекомендації щодо їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з навчальної дисципліни.

4.4. Індивідуальні завдання

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді науково-дослідних робіт та рефератів. Темі науково-дослідних робіт та рефератів, а також методичні рекомендації щодо їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.
- складання окремих процесуальних документів.

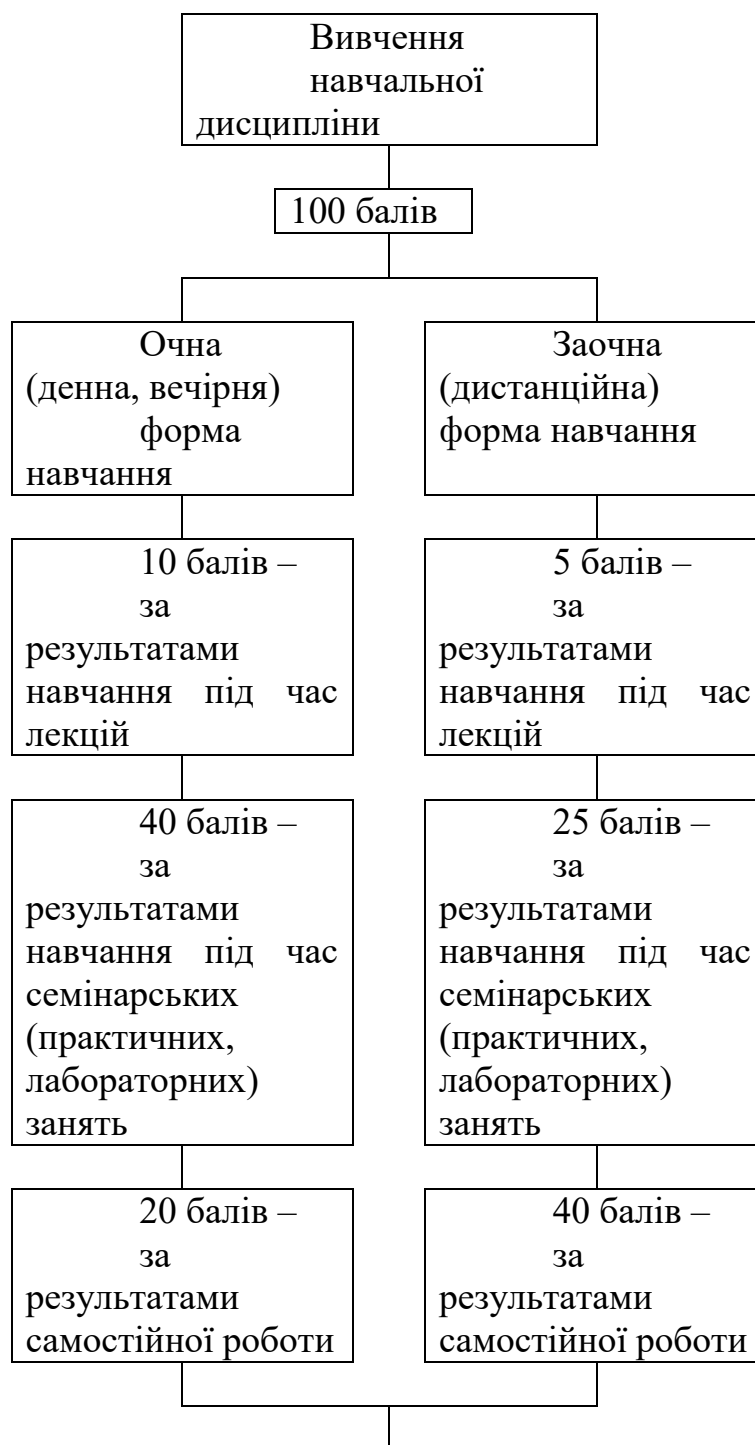
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;
- 4) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового або усного екзамену. Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

30 балів –
за результатами
складання семестрового
контролю

Додаткові бали

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються згідно з Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова та навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7.Рекомендована література

7.1. Основні джерела

7.1.1. Нормативні акти

1. Конституція України. Голос України.1996. 13.07.96.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. Урядовий кур'єр. 2001. №211-212, 15.11.2001.
3. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-ХІІ (в ред. від 08.02.2006 р. № 3404-ІV). Відомості Верховної Ради України. 2006. № 21. Ст.170.
4. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
5. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. Відомості Верховної Ради України.1995. № 24. Ст. 189.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546.
8. Про приватизацію земельних ділянок: Декрет Кабінету Міністрів України від 26.12.1992 р. ВВРУ. 1993. № 10. Ст. 79.
9. Про оренду землі: Закон України від 6.10.1998 р. ВВРУ. 2004. № 10. Ст. 102.
10. Про меліорацію земель: Закон України від 14.01.2000 р. Урядовий кур'єр. 16.02.2000.
11. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 7.02.2002 р. ВВРУ. 2002. № 30. Ст. 204.
12. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. ВВРУ. 2003. № 39. Ст. 349.
13. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 22.05.2003 р. ОВУ. 2003. № 26. Ст. 1252.

14. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. ОВУ. 2003. № 25. Ст. 1178. Ст. 122.
15. Положення про моніторинг земель: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.1993 р. № 661. ЗП Уряду України. 1994. № 1. Ст. 5.
16. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 р. ВВРУ. 2003. № 39. Ст. 350.
17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5245–VI. ОВУ. 2012. № 78. Ст. 3152.
18. Про державний земельний кадастр: Закон України від 7 липня 2011 року № 3613–VI. ОВУ. 2011. № 60. Ст. 2405.
19. Про Стратегію сталого розвитку Україна – 2020: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. Урядовий кур'єр. 2015. 15 січня. № 6.
20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні: Закон України від 10 липня 2018 року № 2498-VIII. ВВРУ. 2018. № 60. Ст. 277.
21. Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству: Закон України від 5 грудня 2019 року № 0858 (проект). URL: www.rada.gov.ua.
22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: www.zakon.rada.gov.ua.laws/show/552-IX.
23. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. URL: www.rada.gov.ua/.

7.1.2. Література

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. К.: Знання. 2005. 445 с.
2. Андрейцев В.І. Наукова доктрина формування сучасної системи земельного законодавства і права за об'єктами земельних правовідносин: методологічні аспекти. Право України. 2020. №5. С.15-28.
3. Велика українська юридична енциклопедія у 20т. Т.16: Земельне та аграрне право, Харків: Право. 2019. 696с.
4. Гетьман А.П. Теоретико-методологічні засади формування національної доктрини земельного права. Право України. 2020. №5. С.29-42
5. Земельне право: підручник / М. В. Шульга та ін. / за заг. ред. проф. М. В. Шульги. Х.: Право, 2014. 520 с.
6. Земельне право України: підручник. Беженар Г. М., Бондар Л. О., Гавриш Н. С. та ін. / за ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. К.: Істина, 2009. 600 с.
7. Земельне право України: навчальний посібник / І.І. Каракаш, В. Д.

Сидор, Т. Є. Харитоновна та ін. / за ред. І. І. Каракаша та Т. Є. Харитоновної. Одеса: Юридична література, 2017. 588 с.

8. Земельне право України: навч. посіб / А. М. Мірошніченко. Київ: нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Алерта, 2012. 391 с.

9. Кулинич П. Ф. Земельне законодавство України періоду земельної реформи: основні тенденції розвитку. Право України. 2020. №5. С.63-75

10. Кулинич П. Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К.: Логос, 2011. 688 с. Вівчаренко О. А. Правова охорона земель в Україні. О. А. Вівчаренко. К.: Юрінком Інтер, 2010. 336 с.

11. Коваленко Т. Правові аспекти адаптації земельного законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Текст] / Т. Коваленко. Публічне право. 2016. №2. С.19-26.

12. Ковальський Д. В. Земельно-процесуальні правовідносини: монографія. Д. В. Ковальський. К.: Юрінком Інтер, 2009. 176с.

13. Костяшкін І. О. Право загального землекористування: монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2010. 148 с.

14. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія. К.-Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2016. 429 с.

15. Носік В. В. Право власності на землю Українського народу: Монографія. Юрінком Інтер, 2006. 544с.

16. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України: (за станом нормат.-прав. актів та суд. практики на 10 квіт. 2013 р.) / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. 5-те вид., змін. і допов. К.: Правова єдність, 2013. 542 с.

17. Носік В. В. Земельне право і законодавство України: системна криза чи зміна парадигми в умовах реалізації цілей сталого розвитку в Україні до 2030 року? Право України. 2020. №5. С.76-90.

18. Вирішення спорів у сфері природокористування Вісьтак М. Я., Жолнович О. І., Кагановська Т. Є. та ін. / під ред. У. Гелльманна, К. П. Пейчева. — Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2015. 152 с.

1.2. Допоміжні джерела

1. Білоголовий Я. "Подвійна" приватизація земельної ділянки? Юридичний вісник України. 2020. №42-43, 26 жовтня-5 лист. С.16-17.
2. Глотова О. В. Правове регулювання угод із земельними ділянками в Україні: монографія. Одеса: Фенікс, 2008. 251 с.
3. Дремлюга К. О. Підстави набуття прав на землю громадянами України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 „Земельне право; аграрне право; екологічне право; природноресурсове право”. К., 2010. 21 с.
4. Зубрицький О.В. Правове регулювання обігу земель сільськогосподарського призначення в Україні та країнах ЄС: порівняльно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. К., 2019. 234с.
5. Зубрицький О.В. Правове регулювання ринку сільськогосподарських земель: досвід Нідерландів та Великобританії. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2017. № 43. С. 200–204.
6. Зубрицький О.В. Тенденції правового регулювання доступу іноземців до ринку сільськогосподарських земель у країнах Центральної Європи. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія Право. 2017. № 264. С. 111–120.
7. Зубрицький О.В. Правове регулювання обігу сільськогосподарських земель: досвід Німеччини та Франції. Правова держава. 2018. № 29. С. 425-433.
8. Зубрицький О.В. Європейський досвід правового регулювання переважних прав на сільськогосподарські землі. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 1. С. 166–169.
9. Когут Н. Д. Правове забезпечення безоплатної приватизації земель в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 „Земельне право; аграрне право; екологічне право; природноресурсове право”. К., 2011. 20 с.
10. Костяшкін І. О. Іпотека землі: проблеми законодавчого регулювання. І. О. Костяшкін. Університетські наукові записки. 2009. № 2. С. 139–142.
11. Костяшкін І. О. Право на безоплатне одержання земельної ділянки: проблеми законодавчого регулювання. Університетські наукові записки. 2010. № 2. С. 149–155.
12. Костяшкін І. О. Безоплатна приватизація землі як умова забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні. І. О. Костяшкін. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2013. № 8. С. 61–67

13. Костяшкін І. О. Правове забезпечення обігу земель як умова реалізації соціальної функції права власності на землю. Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип. 60. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2013. С. 330–336.
14. Костяшкін І. О. Окремі аспекти права власності на землю Українського народу. Університетські наукові записки. 2017. № 3. С. 204–214.
15. Костяшкін І. О. Зобов'язальний зміст права власності як умова поєднання приватних та публічних інтересів/ І. О. Костяшкін // Наука і правоохорона. 2018. С. 103-110 № 1. URL: <http://naukaipravoohorona.com/>
16. Кулинич П. Ф. Земельна децентралізація: як краще передати землю у власність об'єднаних територіальних громад. Юридичний вісник України. 2018. №5. С.14.
17. Кулаков В. Ринок землі: за і проти Юридичний вісник України. 2019. №41. С.4.
18. Марусенко Р.І. Проблеми набуття права власності на землю за набувальною давністю. Журнал східноєвропейського права.–2019.№ 60. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/marusenko_60.pdf
19. Настечко К. О. Оформлення прав на земельні ділянки: монографія. Катерина Олександрівна Настечко. К.: Юрінком Інтер, 2012. 240 с.
20. Приватизація земель за законодавством України: наук.-практ. посіб. (для посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій). С. В. Гринько, С. Ф. Домбровський, І. О. Костяшкін, А. М. Савчук. Хмельницький: ЦППК, 2009. 78 с.
21. Попов А. Поняття, зміст і завдання консолідації земель: європейський досвід. А. Попов. Землевпорядний вісник. 2015. №1. С.36-40.
22. Спіжова М.О. Ринок землі сільськогосподарського призначення: сучасний стан та перспективи. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2018. №46. С. 108–113.
23. Створення вільного ринку землі с/г призначення в Україні. Аналітичний звіт. URL: <http://www.easybusiness.in.ua>.
24. Степаненко Т.О. Теоретичні положення обігу земель сільськогосподарського призначення. Економіка АПК. 2017. №3. С. 65–71.
25. Третяк А. Проблеми формування інституціонального середовища ринку пайових земельних ділянок та роль землеустрою у їх вирішенні. Землевпорядний вісник. 2015. №64. С.28-32.
26. Федорович В. І. Набуття прав на землі в Україні іноземними суб'єктами підприємництва: проблеми правового регулювання. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2010. Випуск 50. С. 216-223.

27. Федун А. Переважне право орендаря на викуп землі: реальність чи фікція?
Юридичний вісник України 2020 №24-25, 19 червня-2 липня. С.18.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://mon.gov.ua>
5. <http://www.nads.gov.ua>
6. <http://www.me.gov.ua>
7. <http://www.dsiu.gov.ua>
8. <http://www.archives.gov.ua>

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни –

завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права, доктор юридичних наук, доцент

_____ І.О. Костяшкін

_____ 2020 року

Схвалено кафедрою трудового, земельного та господарського права 25 серпня 2020 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ І.О. Костяшкін

25 серпня 2020 року

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський

25 серпня 2020 року

Погоджено методичною радою університету рішення від 27 серпня 2020р. №1.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

27 серпня 2020р.